

Crisis- wordt basisinkomen

In dit jaar van corona voelt de overheid zich ineens zeer verantwoordelijk voor het aanpakken van een crisis. Omwille van de gezondheid worden bakens verzet in het politieke landschap en economische steunpakketten uitgerold. GroenLinks presenteerde in september het crisisinkomen. Dat is een stap naar een echt eerlijke, eenvoudige en duurzame oplossing: het basisinkomen.

Carin Hereijgers

Het derde steunpakket van het kabinet is een kentering in het beleid tot nu toe. De kop die journalistiek het langste werd gevoerd is 'dat nu alleen nog bedrijven met bestaansrecht kunnen worden ondersteund'. Wat betekent dit? De overheid zal zeggen dat ze niet eindeloos die verantwoordelijkheid kan blijven dragen, maar zorg dan dat mensen weer zelf die verantwoordelijkheid op zich kunnen nemen. Ontzeg ze niet hun 'bestaansrecht'.

Mensen moeten zich ook creatief kunnen opstellen tegenover de nieuwe werkelijkheid. In het steunpakket heet het omscholing, maar misschien is 'heroriëntatie' een beter woord. Het leven is meer dan alleen werken. Natuurlijk is het fijn als de vacatures in de zorg opgevuld kunnen worden, maar misschien is minder of anders werken ook wel een goede optie geworden, zoals sommige verpleegkundigen concludeerden na al het overwerk. Zorg er, ook omwille van de gezondheid, voor dat mensen daar ruimte voor ervaren. Zorg dat mensen zich zeker blijven voelen en zelf nieuwe wegen in kunnen slaan als dat nodig is. Het gaat hier dus minder om de bedrijven, maar meer om de mensen erachter. 'Geen cijfers, maar mensen', zoals we sinds een aantal

jaren bij GroenLinks zeggen. GroenLinks lanceerde eind augustus het crisisinkomen, als aanvulling op het derde steunpakket. Het is een vertaling van bovenstaande opmerkingen. GroenLinks vindt het belangrijk dat alle mensen die economische problemen hebben sinds corona (met name zzp-ers) goed en individueel ondersteund blijven worden: geef de samenleving meer ruimte om zelf aan positieve oplossingen te kunnen werken. Stort mensen niet nodeloos in armoede en problemen.

Welke crisis is ongezond?

Er is niet voor niets gekozen voor de term crisisinkomen in plaats van corona-inkomen, denk ik. Welke crisis is belangrijk genoeg om bakens te verzetten in het politieke landschap en de Rijksbegroting? En hoe maken we het mogelijk dat niet alleen de overheid, maar ook de samenleving weer meer zelf perspectief kan bouwen? Er zijn namelijk nog meer crises die vrij desastreus zijn voor de gezondheid van mensen.

Ook voorafgaand aan corona leefden al enkele miljoenen mensen 'ongezond' in Nederland. De gezondheids-

verschillen door armoede en onzekerheid zijn niet te onderschatten. En de maatschappelijke gevolgen en daarmee kosten ook niet.

'Als er welvaart is in een land valt er heel veel voor te zeggen om dat ook eerlijk te verdelen. Dat geldt voor iedereen, ook de rijken.' In *Why More Equal Societies Almost Always Do Better* schrijven de Britse epidemiologen Wilkinson en Pickett dat grotere ongelijkheid onder andere leidt tot meer mentale stoornissen, minder geluk en een slechtere gezondheid.

GroenLinks profileert zich regelmatig op belastingontwijking en het naar boven kijken om het geld te halen waar het zit. Maar het is ook zaak om te zorgen dat de bestemming van die financiën verbeterd wordt. Dragen de financiën van de overheid bij aan een betere maatschappij? Die discussie strandt momenteel vaak op de keuze voor welke bedrijven, steun moet worden georganiseerd. Bijvoorbeeld KLM en Booking.com versus cultuur. Het lijkt goed om met GroenLinks' crisisinkomen te kijken naar de mensen achter die economie en hen steun te geven.

Een opdracht voor het GroenLinks verkiezingsprogramma

Perspectief bieden

Het is verantwoordelijk en uiteindelijk ook praktisch en verstandig als GroenLinks alle mensen in beeld laat komen bij het crisisinkomen. Dat zal zorgen voor een gevoel van perspectief en daarmee de mogelijkheid om zelf weer meer verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor het eigen leven en de samenleving als geheel. Op die manier hoeft de overheid niet zelf keuzes te maken over wie bestaansrecht heeft. Juist door de saamhorigheid, die corona ons ook brengt, zou het goed

Een uitwerking van het basisinkomen is het zogeheten helikoptergeld, bedacht door econoom Milton Friedman. Als helikoptergeld ingezet wordt, krijgt de hele bevolking een gelijk bedrag, bijvoorbeeld duizend euro. Hiermee kan de economie gestimuleerd worden. Deze ingreep zorgt voor rust en perspectief, voor koopkracht en voor de mentale flexibiliteit om creatief om te gaan met de nu ontstane situatie. Door helikoptergeld krijgen allerlei mensen tijd en improvisatievermogen; dat is nodig om de samen-

zijn wie je bent. Op de partijcongressen van de afgelopen jaren is steeds gebleken dat een grote meerderheid van de leden het idee ondersteunt. In het programma voor de Tweede Kamerverkiezingen van volgend jaar (en dus ook op het congres in december) is het aan ons om te laten zien dat er in deze moeilijke tijd duurzame oplossingen zijn, die een versterkte samenleving opleveren.

Werken vanuit het hart

We willen gezondheid voorop laten

'Het lijkt goed om te kijken naar de mensen achter de economie'

zijn als GroenLinks en andere partijen een nog eenvoudigere en snellere regeling voorstellen, waardoor echt iedereen vertrouwen houdt in de samenleving. We zagen het helemaal aan het begin van de crisis. Er was onrust en paniek, maar de supermarkten waren razendsnel bijgevuld, waardoor iedereen weer op een rustige manier boodschappen ging doen. Het gaat om het gevoel dat iedereen meetelt en belangrijk is. 'Doen wat nodig is' gaat niet alleen over geld, maar ook over het behoud van vertrouwen in de overheid en elkaar.

leving als geheel overleefd te houden. Eerder sprak de Verenigde Naties al vertrouwen uit in dit middel, om de 2,7 miljard armsten in de wereld duurzamer te kunnen ondersteunen dan nu gebeurt. Alleen een crisisinkomen is voor hen niet genoeg.

Ontspannen samenleving

Voor GroenLinks is het basisinkomen geen wezensvreemde term. Sinds de oprichting van de partij zit het ingebakken in het DNA, met als doelen een ontspannen samenleving; minder welvaart, meer welzijn; en ook mogen

staan. Misschien moeten we ons juist nu realiseren dat een gezonde, eerlijke en vertrouwde samenleving ook van levensbelang is. De overheid kan eraan bijdragen dat de mensen in het land dat perspectief weer ervaren: deels via banen en een inkomen, maar ook door aandacht voor het leven en werken vanuit het hart. Met een vast inkomen als basis kunnen mensen hun energie, inzet en goede moed laten spreken. De overheid doet zichzelf een groot plezier door zich vooral hiervoor verantwoordelijk te voelen. Met een eenvoudige regeling als een basisinkomen voor iedereen kan dat ook.

Het zal ons helpen, ook op allerlei andere brede maatschappelijke en economische terreinen. En het zal GroenLinks helpen in haar profiel van constructieve, oplossingsgerichte partij met de wervende kracht 'om Nederland te veranderen' van welvaart naar welzijn, van cijfers naar mensen.

Draagvlak basisinkomen

Afgelopen juni steunde 96 procent van de GroenLinks-leden tijdens het online congres de moties van de denktank basisinkomen. Half mei kwamen nieuwe cijfers van het Onderzoeksbureau I&O uit over draagvlak voor het basisinkomen onder kiezers in Nederland en in de achterbannen van politieke partijen. GroenLinks kiezers zijn van alle achterbannen het meest pro-basisinkomen. Van de GroenLinks kiezers is 61 procent voor basis-inkomen. Dit is bijna twee keer zo hoog als het landelijk gemiddelde van 36 procent. Slechts 19 procent van de GroenLinks kiezers is nog tegen. De overgebleven 20 procent twijfelt nog of weet het niet.